

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

Miejsce na naklejkę.

Sprawdź, czy kod na naklejce to

M-100.

Jeżeli tak – przyklej naklejkę.

Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny

Formuła 2023

FILOZOFIA

Poziom rozszerzony

TEST DIAGNOSTYCZNY

Symbol arkusza

MFIP-R0-**100**-2412

DATA: **10 grudnia 2024 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**

CZAS TRWANIA: **180 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **50**

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 21 stron (zadania 1–15).
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie arkusza oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. Rozwiązania i odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Nie wpisuj żadnych znaków w tabelkach przeznaczonych dla egzaminatora. Tabelki są umieszczone na marginesie przy każdym zadaniu.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.

Lektury obowiązkowe – teksty filozoficzne

1. Platon, *Obrona Sokratesa*
2. Platon, *Fedon* (78 d – 80 b oraz 98 c – 100 b)
3. Platon, *Uczta* (209 e – 212 c)
4. Platon, *Państwo* (514 a – 517 a)
5. Arystoteles, *Etyka nikomachejska* (ks. II, 7–8, 1107 a)
6. Epikur, *List do Menoikeusa* (wybrany fragment)
7. Seneka, wybrany fragment
8. René Descartes, *Rozprawa o metodzie* (cz. IV)
9. John Locke, *Rozważania dotyczące rozumu ludzkiego* (t. I, ks. II, rozdz. I, par. 1–6)
10. Immanuel Kant, *Uzasadnienia metafizyki moralności* (rozdz. 2)
11. John Stuart Mill, *O wolności* (rozdz. I *Rozważania wstępne*)
12. August Comte, *Metoda pozytywna w szesnastu wykładach* (wykład pierwszy)
13. Karl Jaspers, *Wprowadzenie do filozofii* (rozdz. 2 *Źródła filozofii*)
14. Jean-Paul Sartre, *Egzystencjalizm jest humanizmem*
15. Fragment jednego z następujących tekstów: *Problemy filozofii* Bertranda Russella, *Z głównych zagadnień filozofii* George’a Edwarda Moore’a, *O tak zwanych prawdach względnych* Kazimierza Twardowskiego, *Zagadnienia i kierunki filozofii* Kazimierza Ajdukiewicza, *Medytacje o życiu godziwym* Tadeusza Kotarbińskiego.

Filozofowie wymienieni w podstawie programowej

Tales	David Hume
Anaksymander	George Berkeley
Anaksymenes	Immanuel Kant
Empedokles	Georg Wilhelm Friedrich Hegel
Heraklit	John Stuart Mill
Parmenides	Friedrich Nietzsche
Zenon z Elei	August Comte
Leucyp	Edmund Husserl
Demokryt	Max Scheler
Sokrates	Roman Ingarden
Platon	Karl Jaspers
Arystoteles	Jean-Paul Sartre
Epikur	George Edward Moore
Seneka	Bertrand Russell
Plotyn	Ludwig Wittgenstein
św. Augustyn	Kazimierz Twardowski
św. Anzelm z Canterbury	Tadeusz Kotarbiński
św. Tomasz z Akwinu	Kazimierz Ajdukiewicz
René Descartes	Tadeusz Czeżowski
Blaise Pascal	Władysław Tatarkiewicz
Gottfried Wilhelm Leibniz	
Baruch Spinoza	
John Locke	

Arystoteles

Etyka nikomachejska

[S]koro każde poznanie i każde postanowienie zmierza do jakiegoś dobra, rozważmy [...], jakie jest najwyższe ze wszystkich dóbr, które można osiągnąć za pomocą działania. Co do nazwy tego dobra panuje u większości ludzi niemal powszechna zgoda; zarówno bowiem niewykształcony ogół, jak ludzie o wyższej kulturze upatrują je w szczęściu, przy czym sądzą, że być szczęśliwym, to to samo, co dobrze żyć i dobrze się mieć; na pytanie jednak, czym jest szczęście, odpowiedzi są rozbieżne i niewykształcony ogół określa je inaczej niż mędracy. [...]

Owóż powiedzieliśmy, że szczęście nie jest trwałą dyspozycją; bo gdyby nią było, mogłoby przysługiwać też komuś, kto śpi przez całe życie, żyjąc życiem wegetatywnym, a także komuś dotkniętemu najcięższą niedolą. Jeśli zaś to nie wydaje się słuszne, [...] to jasne, że szczęście będziemy uważali za jedną z czynności, które są same w sobie wyboru godne, a nie zaliczymy go do tych czynności, których pragniemy ze względu na coś innego; szczęście bowiem nie potrzebuje niczego, lecz jest samostarczalne. Owóż same w sobie są wyboru godne te czynności, przy których nie trzeba niczego prócz samej czynności. Takie zaś jest, jak się zdaje, postępowanie zgodne z dzielnością etyczną, jako że dokonywanie czynów moralnie pięknych i szlachetnych należy do tego, co samo przez się jest wyboru godne. [...]

Jeśli szczęście jest działaniem zgodnym z dzielnością etyczną, to można przyjąć, że zgodnym z jej rodzajem najlepszym; tym zaś jest dzielność najlepszej części [w człowieku]. [...] Że jest to czynność teoretycznej kontemplacji – powiedzieliśmy już.

Zdaje się to być zgodne i z tym, co przedtem było powiedziane, i z prawdą (ta bowiem czynność jest najwyższa, bo i rozum jest najlepszą naszą częścią, i z przedmiotów poznawalnych najlepsze są te, które są przedmiotami rozumu); a dalej, czynność ta jest najbardziej ciągła, gdyż możemy oddawać się teoretycznej kontemplacji w sposób bardziej ciągle aniżeli jakiegokolwiek innej czynności. I sądzymy, że szczęśliwość musi mieć domieszkę przyjemności, a najprzyjemniejszą z czynności zgodnych z dzielnością etyczną jest bezsprzecznie czynność, w której się łączy mądrość filozoficzna. [...] [Czynność ta] jest też, jak się zdaje, jedyną rzeczą, którą się miłuje dla niej samej; bo nic innego nie rodzi się z niej prócz samej kontemplacji [...].

Arystoteles, *Etyka nikomachejska*, tłum. Daniela Gromska, ks. I oraz X, Warszawa 2012.

Władysław Tatarkiewicz

O szczęściu

Rozważania o szczęściu muszą być rozpoczęte od analizy językowej: trzeba bowiem najpierw wyjaśnić, co znaczy słowo „szczęście”, aby móc potem mówić z sensem o szczęściu. [...]

Różne pojęcia szczęścia mają tyle wspólnego, że wszystkie oznaczają coś dodatniego, cennego. Niemniej różnią się między sobą. Pomińmy na razie pojęcia mniej rozpowszechnione, używane tylko w pewnych kołach i przez pewnych pisarzy; pomińmy też subtelniejsze odmiany i odcienia pojęciowe. Mimo to zostaną przynajmniej cztery różne

pojęcia szczęścia, a wszystkie zajmują poczesne miejsca w inwentarzu pojęciowym ludzkości. [...]

Są tedy cztery przynajmniej zasadnicze pojęcia szczęścia: szczęśliwy jest, po pierwsze, ten, komu sprzyja pomyślny los, po drugie – kto zaznał najintensywniejszych radości, po trzecie – kto posiada najwyższe dobra lub przynajmniej dodatni bilans życia, i po czwarte – kto jest zadowolony z życia. [...]

Byłoby próżną rzeczą dochodzić, które z nich jest ważniejsze. Ważne są wszystkie: bez pojęcia zadowolenia z życia byłoby ludziom równie trudno wypowiedzieć swe marzenia, zamiary czy zdobycze, jak bez pojęcia powodzenia i pojęcia wielkiej radości.

Ale trzy z tych pojęć posiadają s y n o n i m y; można w nich wyraz „szczęście” zastąpić wyrazem „powodzenie”, „wielka radość” i „eudajmonia”. Czwarte zaś synonimu nie ma, trzeba by je zastępować wielowyrazowym zwrotem „zadowolenie z całości życia”, a i to jeszcze niezupełnie będzie to samo. To czwarte znaczenie szczęścia jest jego znaczeniem swoistym. Jeśli więc chce się z mnogości znaczeń, jakie ten wyraz posiada, wybrać jedno, to słusznie jest wybrać właśnie to, a nie inne. Jeśli inne znaczenia właściwe są tylko mowie potocznej (jak powodzenie) albo tylko filozoficznej (jak eudajmonia), to to znaczenie jest używane zarówno w filozoficznej, jak i w potocznej. [...]

To, co chcemy tu nazwać szczęściem i co nie jest identyczne z „pomyślnością” ani z „wielką radością”, ani z „posiadaniem wielkich dóbr” – to ma być teraz zdefiniowane. Ma to być definicja nie skonstruowana dowolnie, lecz odpowiadająca temu, co w mowie ludzkiej rzeczywiście nazywane jest szczęściem.

Szczęście w tym znaczeniu jest rodzajem zadowolenia. Zadowolenie jest jego *genus proximum* – ale musi być dodana *differentia specifica*; definicja szczęścia po prostu jako zadowolenia byłaby zbyt szeroka. Bo jeśli każde szczęście jest zadowoleniem, to nie każde zadowolenie jest też szczęściem. [...]

W myśl tego należy definiować szczęście jako zadowolenie: pełne, trwałe, dotyczące całości życia. Jest to miara szczęścia bardzo wysoka, miara i d e a ł u szczęścia. Szczęścia pełnego, trwałego, całkowitego, bez zastrzeżeń, wyjątków, przerw nie można się spodziewać w warunkach życia ludzkiego. [...] Trudność ta daje się jednakże rozwiązać. Należy tylko odróżniać i d e a ł szczęścia i szczęście r e a l n e. [...] Podaną definicję szczęścia należy brać jako miarę najwyższą, idealne maksimum szczęścia. I przyjmować, że szczęśliwy jest ten, kto się do tego ideału, do tego maksimum z b l i ż a. [...]

Zdawałoby się, że wymienione cechy – pełne i trwałe zadowolenie z życia – dostatecznie wyodrębniają szczęście. A jednak są wypadki, gdy nawet pełnemu i trwałemu zadowoleniu z życia nie dajemy nazwy szczęścia. Tak dzieje się wtedy, gdy życie, z którego człowiek jest sam zadowolony, nie wydaje się nam, patrzącym z zewnątrz, godne pożądanego i nie chcielibyśmy być w takiej sytuacji: takiego życia nie nazwiemy szczęściem. [...]

Jedna jeszcze cecha musi być przeto dodana do definicji szczęścia: że mianowicie szczęście jest zadowoleniem u z a s a d n i o n y m. [...]

Nie uznając za szczęście zadowolenia opartego na iluzji, robimy wyłom w zasadniczym charakterze definicji szczęścia – mianowicie przestajemy je traktować jako coś czysto subiektywnego; subiektywne poczucie i uznanie, jakim jest zadowolenie, przestajemy uważać za jedyną miarę szczęścia. W tym punkcie nowoczesne, subiektywne pojęcie szczęścia zbliża się do antycznego, obiektywnego pojęcia eudajmonii. [...] Jeśli miarą szczęścia jest zadowolenie będące stanem subiektywnym, to powinno ono być jednakże obiektywnie „uzasadnione”. Pojęcie szczęścia ma tedy naturę podwójną: subiektywno-obiektywną.

Władysław Tatarkiewicz, *O szczęściu*, Warszawa 2015.

1.

0-1-2

Zadanie 1. (0-2)

Rozstrzygnij, czy stwierdzenia podane w tabeli są zgodne z poglądami wyrażonymi w przywołanych tekstach źródłowych. Zaznacz T (tak), jeśli stwierdzenie jest zgodne, albo N (nie) – jeśli nie jest zgodne.

1.	Według Arystotelesa i Władysława Tatarkiewicza zadowolenie jest <i>genus proximum</i> (rodzajem najbliższym) szczęścia.	T	N
2.	Według Arystotelesa szczęście nie jest tożsame z dzielnością.	T	N
3.	Według Władysława Tatarkiewicza szczęśliwy jest każdy, kto doświadcza pełnego i trwałego zadowolenia z własnego życia.	T	N

2.

0-1-2

Zadanie 2. (0-2)

Porównaj koncepcje szczęścia przedstawione w tekstach źródłowych (koncepcję Arystotelesa oraz koncepcję Władysława Tatarkiewicza). Podaj jedno podobieństwo i jedną różnicę.

Podobieństwo: .....

.....

.....

.....

.....

Różnica: .....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 3. (0–2)

Spśród poniższych stwierdzeń A–D wybierz to, które odpowiada arystotelesowskiemu rozumieniu szczęścia, oraz to, za którym opowiada się Władysław Tatarkiewicz. Wpisz w odpowiednie miejsce właściwą literę. Każdy wybór uzasadnij, przywołując stosowne twierdzenia z tekstów źródłowych lub wykorzystując wiedzę własną.

3.
0–1–2

- A. Pojęcie szczęścia ma naturę obiektywną.
- B. Pojęcie szczęścia ma naturę obiektywno-subiektywną.
- C. Pojęcie szczęścia ma naturę subiektywno-obiektywną.
- D. Pojęcie szczęścia ma naturę subiektywną.

Arystoteles

Stwierdzenie: .....

Uzasadnienie: .....
.....
.....
.....
.....

Władysław Tatarkiewicz

Stwierdzenie: .....

Uzasadnienie: .....
.....
.....
.....
.....

4.

0-1-2

Zadanie 4. (0-2)

Wyjaśnij twierdzenie Arystotelesa o samostarczalności szczęścia, przedstawione w przytoczonym na stronie 4. fragmencie tekstu.

Następnie oceń, czy to twierdzenie jest spójne z poniższą wypowiedzą Stagiryty dotyczącą przyjaźni: *[przyjaźń] jest czymś dla życia najkonieczniejszym; bo bez przyjaciół nikt nie mógłby pragnąć żyć, chociażby posiadał wszystkie inne dobra*. Swoją odpowiedź uzasadnij, odwołując się do odpowiednich twierdzeń arystotelesowskiej filozofii praktycznej.

Wyjaśnienie: .....

.....

.....

Ocena: .....

.....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

.....

.....

5.

0-1

Zadanie 5. (0-1)

Władysław Tatarkiewicz w przytoczonym fragmencie tekstu wyróżnił cztery pojęcia szczęścia (cztery główne znaczenia terminu „szczęście”). Wybierz i zapisz to, które najtrafniej oddaje istotę szczęścia określoną przez pierwszych stoików. Uzasadnij swoją odpowiedź, przywołując stosowne pojęcia lub twierdzenia filozofii stoickiej.

Odpowiedź: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 6. (0–2)

W przytoczonym fragmencie tekstu Władysław Tatarkiewicz zauważa, że definicja szczęścia jako zadowolenia byłaby zbyt szeroka. Podaj nazwę błędu związanego z definiowaniem, którego szczególnym przypadkiem jest definicja za szeroka. Następnie wyjaśnij, w jaki sposób autor tekstu źródłowego usuwa wadę dostrzeżoną przez siebie.

Nazwa błędu: .....

Wyjaśnienie: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 7.

Zapoznaj się z poniższym wnioskowaniem.

Przesłanka: Nieprawda, że figura geometryczna X ma trzy kąty.

Wniosek: Nieprawda, że figura geometryczna X jest trójkątem.

Zadanie 7.1. (0–1)

Powyższe wnioskowanie jest tzw. wnioskowaniem entymematycznym (entymematem). Wyjaśnij, na czym polega ten rodzaj wnioskowania.

.....

.....

.....

.....

.....

6.

0–1–2

7.1.

0–1

7.2.

0-1

Zadanie 7.2. (0-1)

Z wykorzystaniem zdań tworzących entymemat zaprezentowany we wstępie do zadania 7., uzupełnij poniższe wnioskowanie o brakującą przesłankę w taki sposób, aby było ono zgodne ze schematem logicznym *modus tollendo tollens*.

Przesłanka pierwsza: .....

.....

Przesłanka druga: Nieprawda, że figura geometryczna X ma trzy kąty.

Wniosek: Nieprawda, że figura geometryczna X jest trójkątem.

8.

0-1-2

Zadanie 8. (0-2)

Uzupełnij poniższy tekst w taki sposób, aby każde ze zdań było zdaniem prawdziwym. W wyznaczone miejsca wpisz: właściwe wyrażenie (1.), a w przypadku wyrażeń alternatywnych (2. i 3.) wpisz właściwe określenia wybrane spośród podanych w nawiasach.

We wnioskowaniu niezawodnym pomiędzy przesłanką lub przesłankami a wnioskiem zachodzi określony związek logiczny, nazywany (1.) .....

Jeżeli w tego typu wnioskowaniu wszystkie przesłanki są zdaniami prawdziwymi, to jego wniosek (*jest / nie jest*) (2.) ..... zdaniem prawdziwym.

Jeżeli we wnioskowaniu niezawodnym przynajmniej jedna przesłanka jest zdaniem fałszywym, to jego wniosek (*może / nie może*) (3.) ..... być zdaniem prawdziwym.

Zadanie 9. (0–1)

Przeczytaj poniższy fragment tekstu Rene Descartes'a.

Po czym, zastanawiając się nad tym, że wątpiłem i że wskutek tego moja istota nie była całkiem doskonała, jasno bowiem widziałem, że większą doskonałością było wiedzieć aniżeli wątpić, wpadłem na myśl, by wysledzić, od kogóż to nauczyłem się myśleć o czymś doskonalszym od siebie; rozpoznałem oczywiście, że musiało to być od istoty, której natura rzeczywiście była doskonalsza [...]; a ponieważ jest nie mniejszą sprzecznością, żeby rzecz najdoskonalsza pochodziła od mniej doskonałej i do niej przynależała, aniżeli to, że coś powstaje z niczego, więc ja również nie mogłem uzyskać jej [idei istoty doskonalszej ode mnie] od samego siebie. Pozostawało więc tylko jedno, że była mi dana przez istotę o naturze, która naprawdę była doskonalsza ode mnie, a nawet która posiadała w sobie wszystkie doskonałości, o których mogłem mieć jakąkolwiek ideę, co, jednym słowem, znaczy, która była Bogiem.

R. Descartes, *Rozprawa o metodzie*, tłum. W. Wojciechowska, Warszawa 1970.

Rozstrzygnij, czy przedstawiony wywód, którego konkluzją jest teza o istnieniu Boga, jest akceptowalny z pozycji deizmu. Uzasadnij swoje rozstrzygnięcie.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 10. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A, B lub C i odpowiedź 1., 2., lub 3.

Max Scheler twierdził, że wartości mają charakter

A.	obiektywny,	a ich najwyższym rodzajem są wartości	1.	moralne.
B.	relatywny,		2.	sacrum.
C.	subiektywny,		3.	witalne.

11.

0-1-2

Zadanie 11. (0–2)

Spośród poniższych stanowisk filozoficznych wybierz to, które jest zgodne z przekonaniem ontologicznym podzielanym zarówno przez Platona, jak i Kartezjusza. Uzasadnij swoją odpowiedź w odniesieniu do twierdzeń obu filozofów.

Stanowiska filozoficzne: monizm, racjonalizm, dualizm, aprioryzm

Stanowisko: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

.....

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Henryk Sienkiewicz

Quo vadis

Chilo pochylił się ku Winicjuszowi i szepnął:

– To ten! Pierwszy uczeń Chrestosa, rybak! [...]

Tymczasem Piotr począł mówić [...]. Nakazywał im, by wyrzekli się zbytków i rozkoszy, miłowali zaś ubóstwo, czystość obyczajów, prawdę, by znosili cierpliwie krzywdy i prześladowania, słuchali przełożonych i władzy, wystrzegali się zdrady, obłudy i obmówiska, a w końcu, żeby dawali przykład i jedni drugim między sobą, i nawet poganom. Winicjusza [...] dotknęły i rozgniewały niektóre z tych rad [...]. [...] „Cóżem nowego usłyszał – mówił sobie. – Toż ma być owa nieznana nauka? Każdy to wie, każdy to słyszał, wszak ubóstwo i ograniczenie potrzeb zalecają i cynicy, wszak cnotę polecał i Sokrates, jako rzecz starą a dobrą; wszak pierwszy lepszy stoik, nawet taki Seneka, który ma pięćset stołów cytrynowych, sławi umiarkowanie, zaleca prawdę, cierpliwość w przeciwnościach, stałość w nieszczęściu, i to wszystko jest jakoby zleżałe zboże, które myszy jedzą, ludzie zaś już jeść nie chcą, dlatego że ze starości zatęchło”. I obok gniewu doznał jakby uczucia zawodu, spodziewał się bowiem odkrycia jakichś nieznanych, czarodziejskich tajemnic, a przynajmniej mniemał, że usłyszy jakiegoś zadziwiającego swą wymową retora, tymczasem słyszał jeno słowa ogromnie proste, pozbawione wszelkich ozdób. Dziwiła go tylko ta cisza i to skupienie, z jakim tłum słuchał. Lecz starzec mówił dalej do tych zasłuchanych ludzi, że mają być dobrzy, cisi, sprawiedliwi, ubodzy i czyści nie dlatego, by za życia mieć spokój, ale by po śmierci żyć wiecznie w Chrystusie, w takim weselu, w takiej chwale, rozkwicie i radości, jakich nikt na ziemi nigdy nie dostał. I tu Winicjusz, jakkolwiek uprzedzony przed chwilą niechętnie, nie mógł nie zauważyć, że jednak jest różnica między nauką starca a tym, co mówili cynicy, stoicy lub inni filozofowie, ci bowiem dobro i cnotę zalecali jako rzecz rozsądną i jedynie w życiu praktyczną, on zaś obiecywał za nią nieśmiertelność, i to nie jakąś lichą nieśmiertelność pod ziemią, w nudzie, czczości,

pułkowi, ale wspinała, równą niemal bytowi bogów. Mówił przy tym o niej jak o rzeczy zupełnie pewnej, więc wobec takiej wiary cnota nabierała ceny po prostu bez granic, a klęski życia stawały się czymś niesłychanie blahym, albowiem cierpieć chwilowo, dla nieprzebranego szczęścia, jest rzeczą zupełnie inną niż cierpieć dlatego tylko, że taki jest porządek natury. Lecz starzec mówił dalej, że cnotę i prawdę należy miłować dla nich samych, albowiem najwyższym przedwiecznym dobrem i przedwieczną cnotą jest Bóg, kto więc je miłuje, ten miłuje Boga i przez to sam staje się jego umiłowanym dzieckiem. [...] Ale największe zdumienie ogarnęło młodego człowieka, gdy starzec począł nauczać, że Bóg jest również wszechmiłością, kto więc kocha ludzi, ten spełnia najwyższe jego przykazanie.

H. Sienkiewicz, *Quo vadis*, Kraków 2015.

Zadanie 12. (0–2)

W przytoczonym fragmencie powieści *Quo vadis* Winicjusz dostrzega podobieństwa i różnice między chrześcijańską a sokratejską koncepcją dobrego życia. Podaj jedno z tych podobieństw i jedną różnicę.

12.

0–1–2

Podobieństwo: .....

.....

.....

Różnica: .....

.....

.....

Zadanie 13. (0–2)

Według Epikura warunkiem osiągnięcia szczęścia jest wyzbycie się lęków m.in. przed śmiercią i przed cierpieniem. Przedstaw, w jaki sposób te lęki są przezwyciężane na gruncie epikureizmu i chrześcijaństwa.

13.

0–1–2

Epikureizm: .....

.....

.....

Chrześcijaństwo: .....

.....

.....

14.

0-1-2

Zadanie 14. (0–2)

Przedstaw krytykę moralności chrześcijańskiej sformułowaną przez Fryderyka Nietzschego, a następnie odpowiedź na nią z pozycji chrześcijańskiego rozumienia moralności, zaprezentowanego w przywołanym fragmencie *Quo vadis*.

Krytyka: .....

.....

.....

.....

Odpowiedź: .....

.....

.....

.....

15.

0-25

Zadanie 15. (0–25)

Wybierz jeden z poniższych tematów i napisz wypracowanie.

- Wybierz **jeden** z poniższych tematów i napisz wypracowanie
- Wyjaśnij temat wypracowania.
- Sformułuj tezę dotyczącą tematu wypracowania i przedstaw jej uzasadnienie.
- W ramach własnego wywodu przywołaj argumenty (racje) na rzecz zajętego przez Ciebie stanowiska, przedstaw co najmniej jeden zarzut (kontrargument lub kontrargumenty) oraz sformułuj odpowiedź na przedstawiony przez Ciebie zarzut (lub zarzuty).
- W wypracowaniu zaprezentuj myśl filozoficzną dotyczącą tematu wypracowania przynajmniej jednego z filozofów wymienionych w podstawie programowej.
- W wypracowaniu odwołaj się do kontekstu pozafilozoficznego, np. do wybranego tekstu kultury.
- Twoja praca powinna liczyć co najmniej 400 wyrazów
- Numer wybranego tematu wpisz w wyznaczone miejsce.
- Zapisz wypracowanie w wyznaczonym miejscu, nie pisz na marginesach.

Temat 1.

Wolelibyście kochać bardziej i bardziej cierpieć czy mniej kochać i mniej cierpieć? Oto, jak sądzę, ostatecznie, jedyne rzeczywiste pytanie.

J. Barnes, *Jedyna historia*, Warszawa 2018.

Rozważ problem postawiony w powyższym cytacie oraz przedstaw swoje stanowisko, odwołując się do znanych Ci filozoficznych koncepcji miłości.

Temat 2.

Prawda jest przeciwieństwem tego, co niestabilne; tego, co nas rozczarowuje; tego, co bezużyteczne, co kłamliwe i niesolidne, wszystkiego, co niesprawdzone i nieuzasadnione, wszystkiego, co chaotyczne i sprzeczne, wszystkiego, co sztuczne i ekscentryczne, wszystkiego, co nierealne w tym sensie, że pozbawione praktycznego znaczenia. Oto pragmatyczne racje, dla których powinniśmy zwracać się ku prawdzie – prawda chroni nas przed takim światem.

W. James, *Znaczenie prawdy*, Warszawa 2000.

Czy wyrażone w przywołanym cytacie stwierdzenia dotyczące prawdy są akceptowalne jedynie dla zwolennika pragmatycznej koncepcji prawdy? Przedstaw swoje stanowisko w tej kwestii i wyjaśnij, czego dotyczy epistemologiczny spór o prawdę między jej klasycznym (korespondencyjna koncepcja prawdy) a nieklasycznym ujęciem.

WYPRACOWANIE

na temat nr .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[illegible]

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

FILOZOFIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

FILOZOFIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

FILOZOFIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

